

'በእንቅርት ላይ ጆሮ ደግፍ'፤ በዙሪያ-ጥምጥም ችግሮች ላይ “የሕገ-መንግሥት” ቀውስ ሲታከል!

የዜጎችን አንድነትና እንደ-ሕዝብ በጋራ መቆምን የግድ የሚል ዳግም የፈተና ጊዜ፤

የግል አስተያየት፡- በአያል ሰው ደሴ - ሐምሌ ፲ ቀን ፪ ሺህ ፬ ዓ/ም

ከሁሉ በፊት የዚህ አጭር ጽሑፍ ዓላማ መነሻው የአቶ መለስ ዜናዊን የጤንነት ሁኔታ የተመረከዘ ይሁን እንጂ ስለ ጤንነታቸው ይዘታም ሆነ እሳቸው ላይ የተከረ እንዳልሆ ይታወቅልኝ።

የሕወሓቱ የዕድሜ-ልክ መሪና ላለፉት ሃያ-አንድ ዓመታት በኢትዮጵያ አገራዊ ሥልጣን ቁንጮ ሆነው የቆዩት አቶ መለስ ዜናዊ በተለይ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ለሕይወታቸው ያሰጋ ከፍተኛ የጤና መታወክ የደረሰባቸው የመሆኑ ዜና ከተሰማ ጀምሮ የኅብረተሰባችን ዋና የመወያያ ርዕስ እንደሆነ ይታወቃል። የአቶ መለስን የጤና ሁኔታ ከራሳቸው፣ ከፈጣሪያቸውና ከቅርብ ሐኪሞቻቸው ውጭ በትክክል የሚያውቅ ያለ አይመስለኝም። የጤንነታቸው ሁኔታ በሕይወት-ካለመኖር-እስከ-አገግሞ-ድንገት-ብቅ-እስከ-ማለት ሊያደርስ መቻሉ፣ ወይም በሕይወት ኖረውም በሥራ-ገበታቸው ላይ ለመሠለፍና እስካሁን ተቀናቃኝ በሌለው መልክ ይዘውት የቆዩትን ሙሉ የሥልጣን ኃላፊነት መወጣት የማይችሉ “የቁም-ሙት” ሊያደርጋቸው ይችላልም እንደሆነ በበኩሌ አላውቅም። የጤናቸው ሁኔታ ምንም-ይሁን-ምን ግን የገጠማቸውን የጤና መታወክ ተከትሎ ዜጎችን የምር የሚያሳስቡ ጥያቄዎች መነሣታቸው የግድ ሆኗል።

ሰብዓዊ ተፈጥሮ ያለው ሁሉ ዓለማዊ ሂደቱን ጨርሶ መለየቱ ያለና ለማንም የማይቀር ዕዋ መሆኑ ይታወቃል። አቶ መለስ ዜናዊም መቼም-ይሁን-መቼ ከዚህ ተፈጥሮአዊ ግዴታ ሊያመልጡ እንደማይችሉ አጠያያቂ አይደለም። በሕዝብ ዘንድ በበጎ ይታዩም አይታዩ፣ በአንድ አገር ላይ ሙሉ ቁጥጥርና ወሳኝነት ያላቸው ግለሰብ መሪዎች ጤና ማጣት ትኩረትን የሚሰጥና አነጋጋሪ መሆኑ አዲስ ነገር አይደለም። ይህ ደግሞ እንደ አፄ ምኒልክ በሕዝብ ዘንድ “እምዬ” የመባል ፀጋን የተጎናፀፉ፣ አፍቅርተ-ሕዝብን ያተረፉና “ሽሕ ዓመት ያንግሥልን” የሚባሉም ይሁኑ፣ በአብዛኛው የሕዝብ ምሬትንና የማያባራ እርግግንን ያተረፉትን ሁሉ የሚጨምር ነው።

በመሠረቱ ማንኛውም መሪ ለአንድ አገርና ሕዝብ የሚያደርገው ከፍተኛ አስተዋፅዖ ይበልጥ የሚለካውና የሚመዘኑ በሥልጣን ላይና በሕይወት እያለ በሚያደርገው ከመሆን ይልቅ ሥልጣን ሲለቅ ወይም በሕልፈተ-ሕይወት ሲሰናበት ትቶትና ተክቶት በሚሄደው የሥርዓት ዓይነት ነው። አንዳንዶች በሥልጣን ዘመናቸውና በሕይወት እያሉ ካደረጉት በተጨማሪና እንዲያውም ይበልጥ ካለፉ በኋላ በሞታቸው አገርንና ሕዝብን የሚታደጉና በሠሩት ሥራና በተወጡት ቅርስ ዝንት-ዓለም ሲታወሱ ይኖራሉ። በአንፃሩ ሌሎች በሥልጣን ዘመናቸው ለሕዝብ ሳይመቹ መኖራቸው አልበቃ ብሎ ሲያልፉ ጦስ ትተው ይሄዳሉ። ለዚህም ነው ማንም መሪ በሥልጣን ዘመኑ ለአገርና ለሕዝብ በሠራውና ተክቶት በሚሄደው ሁኔታ መለካት የሚኖርበት።

በሥልጣን ዘመናቸው በግፍ ሥራቸው የሚወቀሱ፣ ሕዝብን በመበደልና አገርን በመጉዳት የሚታወቁ የአገዛዝ መሪዎች በማይቀረው ተፈጥሮአዊ ኅልፈት ከመሰናበታቸው በፊት ግን በአገራቸው ላይ ሰብዓዊ መብታቸው ተከብሮ በነፃ ፍርድ ቤትና በሕዝባቸው ፊት ለሠሩት ሁሉ ተጠያቂ ቢሆኑና ሕዝብ ፍትህን ቢያገኝ ለአገርና ለቀጣይ ትውልዶች መሰል የሌለው ትምህርት ይሆንናል ብዬ አምናለሁ። ይህ ቢሆን በአገራችን የፍትህ ሥርዓትን ለማረጋገጥና የአምባ-ገነን አዙሪትን ለመስበር የሚደረገውን ጥረት በጣሙን ያግዛል የሚል እምነት አለኝ። ስለሆነም በበኩሌ ለኮሎኔል መንግሥቱም ሆነ ለአቶ መለስ ወይም ከነሱ ተመሳሳይ ለሆኑ የአገዛዝ መሪዎች ተፈጥሮ ብይኗን ከምትሰጣቸው ይልቅ የምመኘው ይኸንኑ ምድራዊ የፍትህ ሂደት ነው።

በቁም ያልተመቸችውንና ያስቸገረችውን “ቆመሽም ገደልሽኝ፣ ሞተሽም አልተውሽኝ” አለ እንደተባለው የአገር-ሰው ሆነና የአቶ መለስን ጤና-መታወክ ታክኮ ያለው የአገራችን ሁኔታ የሁሉም መነጋገሪያ የሆነበት ምክንያት የግድ ስለሰላቸው ጤንነት በመጨነቅ ሳይሆን አገራችን ምሬትና ብሶት የበዛበት፣ ኑሮ ያንገፈገው፣ ለውጥን የሚናፍቅና ተስፋው የጨገበት ሕዝብ ቋፍ ላይ ባለበት፣ ኅሣንና ሃይማኖትን መሠረት ያደረጉ አደገኛ ውጥረቶችና እነሱንም የሚያራግቡ የተደራጁ ኃይሎች ባሉበት፣ የአገሪቱን ሰላም ለመበጥበጥና ሁኔታዎችን ለማባባስ እጃቸውን ለማስገባት ወደ-ኋላ የማይሉ የውጭ ኃይሎች ባልገደዱበትና ከሁሉም በላይ አስተማማኝ የተዘጋጀ ተተኪ አገር-አቀፍ ኃይል በሌለበት ቀውስን-ያረገዘ ዙሪያ-ጥምጥም የውጥረት ክምችት ውስጥ ስለምትገኝ መሆኑ ግልጥ ነው። እነኝህ እያንዳንዳቸው በተናጠል የማንኛውንም አገር ኅብረተሰብ ወደ ከባድ ትርምስ ሊወስዱ የሚችሉ የቀውስ ምንጮች አንድ-ላይ ተዳምረው በአንድ-ወቅት መከሰታቸው ሁሉንም ቢያሳስብ የሚገርም አይሆንም።

ኢትዮጵያዊያንን እያሳሰቡና አልፎም የስጋት ምክንያቶች የሚሆኑት በአጭሩ የሚከተሉት ናቸው ማለት ይቻላል።

1ኛ. በብሔራዊ አለኝታነት ሊታይ የሚችል፣ በሕዝብ ዘንድ ተአማኒነትና ተቀባይነት ያለው አገር-አቀፍ አካል (ድርጅት) ወይም ተቋም አደገኛ ክፍተት፣

የአገራችን የወቅቱ ሁኔታ በብዙዎች ዘንድ ከፍተኛ ስጋትና በወደፊት ዕጣ-ፈንታ ላይ እርግጠኛ ያለመሆን ስሜት እንዲሰፍን ካደረጉት ምክንያቶች ዋናው ሁነኛ፣ አስተማማኝና ተአማኒነት ያለው ብሔራዊ (አገር-አቀፍ) ተለዋጭ ኃይልም ሆነ ቢያንስ ተቋም ያለመኖሩ ጉዳይ ነው ማለት ይቻላል። ለዚህ ደግሞ ምንጩም ተጠያቂውም በአንድ በኩል አገዛዙ የተከተላቸው የእመቃና የአፈና ፖሊሲዎች የፈጠሩት ሁኔታና በሌላ በኩል ለሥርዓት ለውጥ በሚታገለው ክፍል ቅጥ-ያጣና የተዘረከረከ አካሄድና አሰራር ጣምራ እክሎች መሆኑ ይመስለኛል።

በዚህ ዙሪያ ቀደም-ሲል በ'ወገናዊ ጥሪ' መልክና በሌሎች አጋጣሚዎች ብዙ ብዙ ያልከበት ስለሆነ እዚህ ላይ መድገሙ አስፈላጊ አይመስለኝም። ምንም እንኳን በአገር-ውስጥም ይሁን ከአገር-ውጭ በአንዳንድ ታጋይ ወገኖች ዘንድ የተለያዩ የመሰባሰብ ጎራዎች ቢኖሩና ጥረቶች የቀጠሉ ቢሆንም፣ አሁንም ለክፍተቱ አስተማማኝ ምላሽ እንዳልተገኘለት ግልጥ ነው። አገር-አቀፍ አሰባሳቢና ተስፋ-ሰጪ ብሔራዊ አለኝታ በሌለበት ሁኔታ ብሶት የበዛበትና የተማረረን ኅብረተሰብ ወደ-ተለያዩ አፍራሽ አቅጣጫዎች ለመጎተት ብዙ ቁጥር ያለው ኃይል እንደማያስፈልግ ይታወቃል። የወደፊት ዕጣ-ፈንታውና መጪው ሁኔታ ላይ ምንም ዓይነት እርግጠኛነትም ሆነ ዋስትና የሌለው ምልክት-ሕዝብ በተደራጁ ጥቂቶች ሰላሙን፣ መረጋጋቱንና አንድነቱን ሊያጣ እንደሚችል በታሪክ ተደጋግሞ የታየ ጉዳይ ነው።

ይኸ አደገኛ ክፍተት ባለባት አገራችን ላይ የአቶ መለስ የጤና ይዞታ ሊፈጥር ከሚችለው የዋለ ሁኔታ ሲጨመር ሊከሰት የሚችል ቀውስን-ያረገዘና ስጋት ላይ የሚጥል ያልተረጋጋ ክስተት ምናልባታዊነቱ ጎሳ ብሎ ቢታይና ብዙዎችን ቢያሳስብ ሊገርም አይገባም።

አገር-ወዳዳንና ዴሞክራቲክ ለውጥ-ፈላጊ ክፍል በአገዛዙ መካከል ሊከሰት የሚችል የውስጥ ሽኩቻም ሆነ በሌሎች ሰበቦች ይደርሳል ብለን የምንሰጋበት ዋናው ምክንያት በሁኔታዎች ላይ ቁጥጥር ስለሌለን መሆኑ ሊታወቅ ይገባል። ምን-ጊዜም ቢሆን ሁኔታዎች ላይ ጫና ለማሳደርና አቅጣጫ ለማስያዝ አቅም መገንባት እስካልተቻለ ድረስ በወደፊት ዕጣ-ፈንታችን ላይ ቁጥጥር ሊኖረን አይችልም።

ለአገዛዙ ዕድሜ ማጠርም ሆነ፣ ለዴሞክራሲያዊ ሥርዓት ግንባታ ወሳኝ የአቶ መለስ ጤና መሆን-አለመሆን ወይም በሕይወት መኖር-አለመኖር፣ ሕወሓት/ኢሕአዴግ መካከል ክፍፍል መኖር-አለመኖር፣ ወዘተ ሳይሆን ሕዝብን መልሶ የትግሉ ማዕከልና የመፃሕ-ዕድሉ ወሳኝ እንዲሆን ሁኔታዎችን ሊያመቻች የሚችል፣ ተአማኒነትና አገር-አቀፍ ተቀባይነት ያለው ጠንካራና መሠረተ-ሠፊ ብሔራዊ ኃይል ሲኖር መሆኑ በሚገባ ሊጤን ያስፈልጋል።

የኢትዮጵያዊ ሕዝብ በሕወሓት/ኢሕአዴግ ሥርዓት ቁም-ስቅሉን እያየ ባለበት ሁኔታ ከዳር-ዳር አንድ-ላይ በመነሣትና በማመፅ መብቱን ከማስከበር የተገታው ከሚገርም ቻይነቱና ትዕግሥቱ ጋር ካሉ ዋና-ዋና ምክንያቶች መካከል “ከዚያ በኋላ?” ለሚለው ለወደፊቱ ዋስትና ጥያቄ በቂና ተግባራዊ ምላሽ ሊሆን የሚገባው የዚህ የሁነኛ ተተኪ ክፍተት ነው ማለት ይቻላል። የዚህ ክፍተት ደግሞ በገዥው ክፍል ባሕሪ ላይና በሚከተለው የወደፊት አቅጣጫ ላይ ያለውና የሚኖረው ሚና በቀላሉ የሚገመት አይደለም። ስለሆነም ነው አሁንም ቢሆን በለውጥ-ፈላጊው ታጋይ ክፍል በኩል ጉዳዩ የቅድሚያ-ቅድሚያ ሊሰጠውና ልዩ ትኩረት እንደሚያስፈልገው ሊታወቅ የሚገባው።

2ኛ. የመብቶች መረገጥ፣ አጠቃላይ አፈናና የኑሮ ውድነት የወለዳቸው ዙሪያ-ጥምጥም ችግሮች፣ ብሶቶችና ተስፋ-መቁረጥ ለነውጥ የተመቻች ሁኔታ፣

ብሶት የበዛበት፣ የተበደለና የተጨቆነ ሕዝብ ውሎ-አድሮ መነሣቱ የማይቀር ነው። በተለይ የአቶ መለስን ጤና ተከትሎ በገዥው ሠፈር ሊኖር የሚችል የውስጥ እክል ወይም አዝማሚያ ለመነሣሣቱ አደፋፋሪ ሁኔታን ይፈጥራል። በበጎ ጊዜ ይኸ ሕዝብን ለመብቱ መነሣሣት ጋባዥ የሆነ ሁኔታ አስጊ ሆኖ መታየት ሳይሆን እንዲያውም እንዲመጣ ጥረት የሚደረግበት ጉዳይ መሆኑ አጠያያቂ አይደለም። የብዙዎች ጭንቀት ግን ሕዝብ ለመብቱ መነሣቱ ላይ ሳይሆን ከላይ በቁጥር 1 ላይ የተጠቀሰው የብሔራዊ አለኝታና ምትክ በሌለበት ሁኔታ መነሣሣቱ አንድነት የጎደለው፣ የተበታተነና እየተነጠለ በየተራ ሊመታ የሚችልና ሕዝብን የባሰ ጨለምተኝነት ውስጥ የሚከት ከመሆንም አልፎም በተለይ ጎሳና ሃይማኖትን መሠረት ላደረገ ሕዝብን ለአስቃቂ የእርስ-በርስ ትርምስ የሚዳርግ ሁኔታን ሊፈጥር የመቻሉ ምናልባታዊነት ነው። ይኸም የሚሆንበት ምክንያት

በዚህ እጅግ የጠነከረ የሕዝብ ብሶት ሣቢያ የሚፈጠር ማንኛውም የማዕከላዊነት ክፍተት ከማንም በላይ ለለየላቸው አክራሪዎችና ፀረ-አንድነት ኃይሎች እጅግ አመቺ ሁኔታን ስለሚፈጥር ነው።

ማዕከላዊነት ያጣና ስብጥርጥሩ የወጣ የነውጥ ሁኔታ፤ በተለይ ሃይማኖትና ጎሣን የመሳሰሉ ሕዝብን እርስ-በርስ ለማናከስና ወደ-ትርምስ ለመውሰድ ስሜታዊነትን በቀላሉ ለማስፈን የሚያስችሉ ከፋፋይ መሥመሮችን ለመግፋት መልካም አጋጣሚዎች ናቸው። በአገራችን ደግሞ ሁለቱም መሥመሮች በተቀናባበረ መልክ ረዘም ላለ ጊዜ እየተገፉ መቆየታቸውና በሕዝብ መካከል የቆዩ የትሥሥር አውታሮች እንዲሸረሸሩ መደረጉ ነው ስጋቱን ጠንከር የሚያደርገውና ይበልጥ አሳሳቢ የሚያደርገው።

3ኛ. የአቶ መለስን ከዋና የሥልጣን መድረክ ላይ አለመኖር ተከትሎ የሚፈጠር በገዥው ክፍል

መካከል የሚከሰት ባለ-ብዙ-ፈርጅ የሥልጣን ሽኩቻ፤

ይህ ጉዳይ ከስሜታዊነትና ከብይዮናል ግምት ውጭ ከድርጅቱ ተፈጥሮ-ባህሪ፣ ከሚመሩት ሰዎች ዓይነትና በመስክ ላይ ካለው አጠቃላይ ሁኔታ አኳያ በጥንቃቄ ሊመረመር የሚገባው ይመስለኛል። እዚህ ላይ የኢሕአዴግን አውራ ድርጅት የሕወሓትን አደረጃጀትና የመሪዎቹን ባህሪና ታሪክ ለሚያውቅ ለዚህ ጉዳይ ብዙ ክብደት ላይሰጠው ይችላል። በበኩሌ አቶ መለስ ሥልጣን ላይ መሆን-አለመሆን ወይም በሕይወት መኖር-አለመኖር የድርጅቱን መሠረታዊ ባህሪና ይዘታ ይኸንን ያክል የሚቀይረው አድርጎ አላየውም። በተለይም በቁጥር አንድ ላይ ለተጠቀሰው አደገኛ ክፍተት የማያወላዳ ምላሽ እስካልተሰጠ ድረስ ድርጅቱ እንደ-ድርጅት ይቀጥላል።

የሆነ-ሆኖ የሥልጣኑ ሽኩቻ ሦስት ዘርፍ ሊኖረው ይችላል። አንዱ በሕወሓት የበላይ አመራር መካከል፣ ሁለተኛው በሠራዊቱና በፀጥታው መዋቅር ውስጥ እና ሦስተኛው በሕወሓት አባል ድርጅቶች መካከል፤ በተለይም በአውራው ድርጅት በሕወሓትና በቀሩት መካከል።

በሕወሓት አመራር በኩል ሊኖር የሚችለውን ሽኩቻ መልክ የሚያስይዘውም ሆነ መልስ የሚሆነው በሁለተኛው (በሠራዊቱ ውስጥ) ያለው ይዘታ ይሆናል። በተለይ የውጭ አጋገኞቻቸው ዋና ትኩረት በአንድ በኩል እንደ ቻይናና ሕንድ የመሳሰሉ ብዙ መዋዕለ-ንዋይና ጥሪት-አፍሣሾች ጥቅማቸውን ለማስከበር ያለው ይዘታ ሳይኖር እንዲቀጥል ከመፈለግ፣ በአብዛኛው በምዕራቡ ዓለም (በተለይ አሜሪካና እንግሊዝ) በኩል ደግሞ በአፍሪቃ-ቀድ አካባቢ ሰላምና መረጋጋት” እንዲኖር ካለ ፍላጎትና ለዚህ ደግሞ ኢትዮጵያ ከአላት ቁልፍና “ምትክ-የለሽ” ሚና አኳያ አገሪቷ የውስጥ መናጋት እንዳይደርስባት ሠራዊቱ “የማረጋጋት” ሥራውን በብቃት እንዲወጣ እጅግ አስፈላጊ በመሆኑ፣ ማንኛውም ቀጣይ መንግሥት ይኸንን “ኃላፊነትና ተልዕኮ” እንዲወጣ የሚቻላቸውን ሁሉ እንደሚያደርጉ ሳይታለም የተፈታ ጉዳይ ነው።

በሕወሓት አመራር መካከል ከአሥራ-ሁለት ዓመታት በፊት ከተከሰተው ልዩነት ወዲህ በቀሩት የድርጅቱ አመራር አባላት ዘንድ አቶ መለስ ሊቆጣጠሩት ያልቻለ የጎሳ ልዩነት አልነበረም ማለት ይቻላል። አንዱ በሕወሓት አመራር መካከል ሲብላላ የቀጠለ የልዩነት መሥመር የሚሆነው “በኤርትራዊትና በትግራይዎች” ፍረጃ ሲሆን በተለይ አቶ መለስ የዚህ “የበላይ ጠባቂና ዋና ተጠሪ” ሆነው ሲታሙ የቆዩ ስለሆነ፣ ምናልባት ለጉዳዩ እልባት ለመስጠት የበላይነቱን የመቆጣጠሩ ጉዳይ አነታራኪና ሊያጋጭ ይችላል ይሆናል።

በወታደሩ ይሁን በሲቪሉ የመንግሥት መዋቅሮች ላይ ያሉ ኃላፊዎች ሁሉ የበላይ የሌለባቸው ሆኖም፣ ሻሪም ጠቅላይ ሚኒስትሩ አቶ መለስ ስለሆኑ፣ ለእነዚህ ሰዎች የሥልጣን መሠረት እሳቸው ናቸው። በማኪያቤሌያዊ ቅኝታቸውና ምግባራቸው የሚታወቁት አቶ መለስ ሥልጣናቸውን ለማደላደልና በእሳቸው ላይ አድማ እንዳይኖር በጋብቻና በልዩ-ልዩ የጥቅም መያዣ እንዲሁም በእሳቸው ላይ ጭፍን አመኔታ ባሏቸው ተከታዮቻቸው መካከል አለመተማመን እንዲኖር አድርገው ማቆላለፋቸው ይታወቃል። አንዳንዶቹም አቶ መለስን የሚያደክሙ ለያዙት ሹመትና ላካበቱት ንብረት ብቻ ሳይሆን ለሕይወታቸው ሳይቀር ዋስትናቸው አድርገው እንደሆነ ይነገራል። ጥያቄው እንዳለ ሆኖ፣ እነኝህን ሙጫ ሆነው ያቆዩ ባለ-ሙሉ-ሥልጣን ግለሰብ ሙሉ-ቁጥጥር ሊኖራቸው የማይችሉበት ሁኔታም ሆነ በሕይወት ያለመኖር ዕጣ ሲገጥማቸው ያ ከላይ የሚታይ የአንድነት ትሥሥር ምን ያክል የደነደነና እስከ-መቼስ ሊቀጥል ይችላል? የሚለው ይሆናል። በእርግጥ የዚህ ገዥ ቡድን አባላት በያዙት የፖለቲካ ሥልጣን አማካይነት አንዱ-ከሌላው የተያያዘበትና የአንዱ “ከጨዋታው ውጭ መሆን” የሌላውን የሚያናጋ የጥቅም ትሥሥር አለ። ይህ ትሥሥር በጥንቃቄ ተይዞ በ“አብረን እንደያዝን አብረን እናጣለን” ዓይነት አብሮ የመቀጠል ፍላጎት ይኖራል።

ለዚህ ገዢ ቡድን አባላት አብሮ ለመቆም የሚረዳቸው አንደኛውና እርግጠኛው ዘይቤ ግን “ሊያጠፉን ነው” የሚለውን ጠባብ ቅኝት ማቀንቀን ሊሆን እንደሚችል መገመት ይቻላል። የዚህ ቅኝት አሳሳቂና አስቀድሞ ገፊው ግን ይህ ቅኝት በቡድኑነት መንፈስና ስሜት ላይ ብቻ የሚቆም

ሳይሆን የትግራይን ሕዝብ ዳግም መጠለያና ከሌላ ለማድረግ “በትግራይና በፀረ-ትግራይ” አደገኛና ኃላፊነት የሳደለው ሳይሆን ፍራጂ እንዲሆን ሊደረግ የመቻሉ ጉዳይ ነው።

በአገዛዙ መዋቅር ውስጥ ላሉትና የሥርዓቱ ተጠቃሚ ለሆኑት ክፍሎች የጠቅላይ ሚኒስትሩ ጤና መታወክ አሳሳቢ የሚሆንባቸው ሥርዓቱ ሳይቋረጥና መሠረታዊ መኖሪያ ሳይደርስበት እንዲቀጥል ካለ ፍላጎት እንደሚሆን ጥርጥር የለውም። ቁጥራቸው ቀላል ያልሆነ የገዥው ፓርቲ ኢሕአዴግ (በተለይም የአውራው ድርጅት ሕወሓት) አባላት ደግሞ በተቻላቸው መጠን ሥርዓቱ እንዲቀጥል ጥረት እንደሚያደርጉና ለተወሰኑትም የሞት-ሽረት ጉዳይ አድርገው እንደሚያዩት አጠያያቂ አይሆንም። የተወሰኑት ደግሞ ጉዳዩን ከአገር ሰላምና መረጋጋት እንዲሁም ከሕዝብ ዘላቂታዊ ጥቅም አኳያ ሊያዩት እንደሚሞክሩና በዚህም ረገድ “ከክበቡ” ውጭ ካሉ ወገኖች ጋር የጋራ አገራዊ መፍትሔ መሻቱን ለማስተናገድ የሚከፈሉና የሚሞክሩ ሊኖሩ ይችላሉ። እጅግ ከፍተኛ ድፍረትንና ቁርጠኝነትን የሚጠይቅ ስለሚሆን የእምነት ተገዥ በሆነ ጠንካራ አገር-ወዳድ ግለሰብ ወይም ግለሰቦች መመራት ከቻለ፣ ከሁሉም የክፍፍል መሥመሮች የአገሪቱን ዕባ-ፈንታ በጎ አቅጣጫ ለማስያዝና አዎንታዊ ሚና ሊኖረው የሚችል ይኸኛው ክፍል ነው።

ጥቂቶች ደግሞ የአገሪቱን የውጥረት ሁኔታ፣ የሕዝብን አጠቃላይ ምሬትና ለለውጥ መነሳሳት በመገንዘብ፣ አገዛዙም በነበረበት ይዘታ መቀጠል የማይችልበት ደረጃ ላይ መድረሱን በማጤን የተወሰኑ ጥገናዊና ይስሙላዊ ለውጦችን በማድረግ ኢሕአዴግን “በተኃድሶ” ለማስቀጠል ማሰባቸው አይቀርም። በዚህኛው መስመር በተለይ የውጭ አጋዥቻቸውና ደጋፊዎቻቸው ፍላጎትም ግሬትም ሊኖር መቻሉን መገመት ይቻላል። እነዚህ ባዕዳን ቅድሚያ የሚሰጡት ነውጥና የቀውስ አዙሪት የተጠናወተውና ያልተለየው የአፍሪቃ-ቀንድ አካባቢ ሰላምና መረጋጋት ለሚሉት ቁልፍ ጥያቄ በመሆኑና ለዚህ ደግሞ ኢትዮጵያ ከአላት “ምትክ-የሌለው” ተፈላጊነትና ሚና አኳያ እንደሚሆን ግልጥ ነው።

በአቶ መለስ ጤና ምክንያት በተለይ በሕወሓት መኻል ሊኖር የሚችልን የሥልጣን ሽኩቻና ልዩነት ጎልቶ መውጣትም ሆነ “የውስጥ መፍትሔ” እንዲያገኝ የሚያደርገው በተለይ በለውጥ ፈላጊው በኩል የሚኖረው ጥንካሬ፣ አቀራረብና አጠቃላይ ይዘታ ይመስለኛል። የድርጅቱ መሪዎች ብቻ ሳይሆኑ በአባሎቻቸውም ዘንድ በትግር ጊዜ አብሮ የመቆምና “ገመናን የመሸፈን” ባላል ከመኖሩ ሌላ በአንዳንዶቹ በኩልም ያለውን ሥርዓት “መናጋት” በተጣመመ መልኩ “ከጎልውና ዋስትና” ጋር አያይዘው ስለሚያዩት ቀጣዩ ላይ በሚኖር አጉል ስጋት ምክንያት እስካሁን ልዩነት አለን የሚሉትን ሳይቀር የሚያጠጋጋ ሁኔታን ሊፈጥር ይችላል። ስለሆነም በአንድ በኩል ከማንምና ከሁሉም በላይ የጋራ አገራችን አንድነት፣ ሰላምና መረጋጋት የሁሉም ኢትዮጵያዊ (የመንግሥት ሥልጣን የያዘውም ይሁን ለሥርዓት-ለውጥ የቆመው ወገን) ጉዳይ መሆኑና እነዚህም በገዥው ክፍል ብቻ የሚረጋገጡ እንዳልሆኑ ሁሉም እንዲረዳው ማድረግ ያስፈልጋል። ትግሉም ሁሉም ተጠቃሚ ለሚሆንበት የሥርዓት ለውጥ እንጂ በማንም ቡድን ወይም የሕዝብ ክፍል ላይ የተቃወመ እንዳልሆነ፣ እንዲመጣ በሚፈለገው የሥርዓት ለውጥ ላይ ማናቸውም የሚሰጉበት ምክንያት እንደሌላቸው “ማስተማመኛ” ሊያስፈልጋቸው እንደሚችል ማወቁ ተገቢ ይመስለኛል።

አንዳንዶቹ፣ በተለይም በአጉል ዕብሪት የተወጠሩና የአገርን ዘላቂታዊ ጥቅም ሳይሆን ጊዜያዊውንና የቅርቡን የሚያዩ ክፍሎች፣ ያለውንም ሆነ ማንኛውንም የቀውስ ሁኔታ በመጠቀም “በአገር ሰላምና መረጋጋት” ስምና ሽፋን የሚደፈጠውን ደፍጥመው ተጠናክሮ ለመውጣትና የሥልጣን ይዘታቸውን እንዳለ ለማስቀጠል የሚያስቡ እንደሚኖሩ ጥርጥር የለውም። በሌላ በኩል ደግሞ ጉዳዩን ሆን-ተብሎ በማወላገድ ትግሉ “በትግራይና በፀረ-ትግራይ” እንደሆነ አድርጎ በማቅረብ “እንዳያጠፋን-አብረን-እንቁም” በሚል በጠባብ ጎጠኝነትና ቡድናዊ ስሜት ወደ-ውስጥ የማየትና የመሰባሰብ ሙከራ በማድረግ የድርጅት የበላይነትን ለማስቀጠል የሚደረግ ሙከራ ሊኖር ይችላል። ሆኖም ሁለቱም መሥመሮች አጉልኛ፣ ዘላቂታዊነት የሌላቸው፣ በዴሞክራሲ፣ በፍትህ፣ በእኩልነትና በአንድነታችን ኪሣራ እንደሚሆን ሊታወቅ ይገባል።

በዚህ የሥልጣን ክፍተት ሣቢያ በኢሕአዴግ አባል ድርጅቶች መኻል የሚነሳ ልዩነት እርቀት ላይሄድ ይችላል። ለዚህ ደግሞ ዋናው ምክንያት በእነዚህ አባል ድርጅቶች የአመራር ቁንጮ ላይ ያሉት የአውራው ድርጅት ጉዳይ አስፈፃሚ፣ እንባ ጠባቂና አልፎም “ከጳጳሱ-ቄሱ” ዓይነት ተስፋንጣሪ-ታማኝ በመሆናቸው ነው። ሆኖም ግን በእነዚህ ድርጅቶች የበታች አመራርና ብዙኃን አባላት ዘንድ በተለይ “ሕገ-መንግሥታዊ ቀውሱንም” ሆነ በየአካባቢያቸው ያለውን ሕዝብ ብሶት ተከትሎ ውሎ-አድሮ የጎላ ልዩነት ሊኖር መቻሉ ሳይከራክር ይችላል። የቀውስ ሁኔታ ከበረታ ከሕወሓት በስተቀር አንድነቱን ጠብቆ የሚዘልቅ የኢሕአዴግ አባል ድርጅት ላይኖር ይችላል። አንዳንዶቹ ከአመራሮቻቸው ቁጥጥርና ፍላጎት ውጭ ሠልፋቸውን ሊቀይሩ የማይችሉበት ምክንያት የለም። በዚህ ረገድ በተለይ በአገር ውስጥ ያሉ ድርጅቶች ሚና ቀላል አይሆንም።

ከምንም በላይ ይኸ ልዩነት ሊሰፋና አገርንና ሕዝብን ሊጠቅም በቻለ መልኩ አዲስ የኃይል አሠልፍ እንዲኖር የሚረዳው ግን ጠንካራ፣ ተአማኒነት ያለውና አስተማማኝ ምትክ የሚሆን ብሔራዊ አካል ሲቋቋም ወይም የዚህ አካል እንዲሆኑ ሁኔታዎችን ማመቻቸት ከተቻለ ነው።

4ኛ. ያልታሰቡና ድንጋጤ የወለዳቸው ደንበር-ዘለል ቀስውሶች፤

ማንኛውም የውስጥ ነውጥ አድፍጠው የቆዩና አጋጣሚን ለሚጠብቁ ክፍሎች ተደፋፍረው ድንገተኛ እርምጃ የመውሰድ ሁኔታን ይፈጥራል። በአሁኑ የአገራችን የመስክ ሁኔታ ይኸ ሁለት ገፅታዎች ያሉት ይመስለኛል። አንደኛው ማንኛውም ውጥረት የበዛበት መንግሥት አቅጣጫ ለማሳትና ጊዜ ለመግዛት የሚያስችል ሁኔታን ለመፍጠርና ያንንም በምክንያትነት ተጠቅሞ እስከ አስቸኳይ ጊዜ አዋጅ የደረሱ ሕጎችን በማውጣት፣ አንዳንድ መሠረታዊ የሚባሉ የሕዝብ መብቶችን ሳይቀር በመገደብ የውስጥ ቁጥጥሩን ለማጠንከርና ሥልጣንን ለማቆየት ከሁሉ የተመረጠው መንገድ የውጭ ጦርነትን መጫር ስለሚሆን፣ በኢሕአዴግ በኩል በተለይ ከአቶ ኢሳይያስ ኤርትራ ጋር ቁርቀት ሊጀምር ይችላል። ወይንም በውስጥ ያለን ችግር ለማባባስም ይሁን ማዕከላዊነት ላልቷል በሚል ግምት በሸዓብያ በኩል ጥቃት ይሰለዘራል ብሎ ከማሰብና ያንን “አይቀሬ ወረራ” አስቀድሞ ለማክሸፍ በኢሕአዴግ በኩል የሚወሰድ እርምጃ ሊሆን ይችላል። ይኸ ድንገት የሚወሰድ እርምጃ ግን ከመብቶች መታፈን ውጭ አገሪቱን ወደ-ባስ ቀውስ ሊወስድ ይችላል። ምናልባትም እንደ-ወደብ (የባሕር-በር) የመሳሰሉ የሕዝብን ብሔራዊ ስሜት የሚስቡና ሕዝብ የሚፈልጋቸውን ጥያቄዎች በማንሳት ለግጭቱ ሰበብ የሚሰጥበትም ሁኔታ ሊኖር ይችላል።

በአንፃሩ ይኸንን በመገመትም ይሁን ኢሕአዴግ ሚዛኑን እንዲያጣ ለማድረግ ወይም በኢትዮጵያ ውስጥ አለመረጋጋትን ለማባባስና ሁኔታውን ለመጠቀም በማሰብ በሸዓብያው የኤርትራ መንግሥት በኩል ተመሳሳይ የቀድሞ ማጥቃት ትንኮሳ ወይም ጠንከር ያለ እርምጃ ሊወሰድ ይችላል። ይኸ ግን ከጊዜያዊ ጉዳት ውጭ የማታ-ማታ ጠቀሜታው ለኢሕአዴግ እንደሚሆን አያጠራጥርም።

የሆነ-ሆነ እንደዚህ ዓይነቱ ልዩነት በደንብ ያልታሰበበትና ኃላፊነት የነደለው የጀብደኝነት እርምጃ ለጊዜያዊ ሥልጣን ማቆያና የመበቃቀያ ተግባር እንጂ ብሔራዊ አጀንዳ ሆኖ አገርን በሚጠቅም መልኩ ስለማይቋቋም ማንም ይጀምረው-ማን በተለይ በአሁኑ ጊዜ ለሁለቱም የማይጠቅምና ለውስጥ ቀውስ ተጨማሪ ከመሆንና ሕዝብን ወደ-ባስ ችግር ከማስገባት የተለየ ውጤት አይኖረውም።

በተመሳሳይ ሁኔታ አንዳንድ አክራሪና ፅንፈኛ ክፍሎችም ይሁኑ ፀረ-አንድነት ኃይሎች ሁኔታውን ለማባባስና “መንግሥት ሚዛኑን እንዲስት” በማሰብ ሕዝብ የሥነ-ልቦና ጭንቀት ውስጥ እንዲገባና ሽብር እንዲለቅበት፣ በአገዛዙም ላይ ሕዝብ ይበልጥ ተስፋ እንዲቆርጥ በማሰላት ከተራ-ሁከት-እስከ-አሰቃቂ-የጅምላ-ጭፍጨፋ በማድረግ ተግባር ላይ ሊሰማሩ ይችላሉ። ይኸ ዓይነቱ ሽብርና ሰቆቃ ደግሞ በተለይ ሃይማኖትንና ኅሳን መሠረት እንዲያደርግም ጥረት እንደሚደረግ መገመት ይቻላል። ይኸ የሕዝባችንን ብሶትና የማዕከላዊነት መላላትን አጋጣሚ ተጠቅሞ የሚጫር ችግር በዜጎች ላይ ከሚያደርሰው አካላዊና ቁሳዊ ጉዳት በተጨማሪ ለረጅም ጊዜ የሚቆይ ጦስን የሚተውና የአንድነት፣ የእኩልነትና የፍትኅ ትግሉ ላይም የሚኖረው አሉታዊ ውጤት ማንም ከሚገምተው በላይ እንደሚሆን አያጠራጥርም።

ይበልጥ አሳሳኝ የሚሆነውና የዴሞክራሲ፣ የፍትኅ፣ የእኩልነትና የአንድነት ትግሉን እጅግ ወደ-ኋላ ሊወስደው የሚችለው ደግሞ ገና-ለገና ኢሕአዴግን ይጎዳ ይሆናል በሚል ግብዝ ስሊት በአንዳንድ ኢትዮጵያዊ ነን በሚሉ ድርጅቶች ዘንድ ከእንደዚህ ዓይነት ኃይሎች ጋር በአንድ መልኩ ይሁን በሌላ ለመተባበርና እገዛ ለማድረግ ወይም በዛመሞም እንኳን ቢሆን አብሮ ለመሰለፍ የሚወሰድ እርምጃ ይሆናል።

የኢትዮጵያን አገራዊ አንድነትና የኢትዮጵያዊነትን ክብር አገዛዙን በምናይበት መነፅር ልናይ ከቶ ስለማይገባ በአገር አንድነትና በሕዝብ ሰላም ላይ የሚቃጠ-ማናቸውንም እርምጃዎች እንደ-አንድ አገር ሕዝብ በጋራ መቆምና አደጋውን መከላከል የማንኛውም ዜጋ ግዴታ መሆኑ ምን-ጊዜም ሊዘነጋ አይገባም።

5ኛ. “ሕገ-መንግሥታዊ” ቀውስ፤

ላለፉት ሁለት አሥርተ-ዓመታት የአገራችንንና የሕዝቧን እጣ-ፈንታ እንዲወስኑ ሁኔታዎች የፈቀዱላቸው አቶ መለስ ሁሉም የመንግሥት የሥልጣን ዘርፎች ላይ ሙሉ ቁጥጥር ይዘው መቆየታቸውና ሥልጣናቸው ጠያቂና የበላይ የሌለበትና እንዲያውም ፍፁም ነው የሚባል እንደሆነ የብዙዎች ድምዳሜ ነው። የአገዛዎቻው ተፈጥሮአዊ ባሕር ጨርሶ የተለየ ቢሆንም አቶ መለስ በአገራችን ላይ የመጀመሪያው አምባ-ገነን ገዢ እንዳልሆኑ ግልጥ ነው። በአሁኑ ጊዜ በአገራችን ላይ ያለው የአገዛዝ ሥርዓት የአንድ ድርጅት (ፓርቲ) ብቻ ሳይሆን የአንድ ግለ-ሰብ ፍፁም የበላይነት

የሰፈነበት እንደሆነም ይታወቃል። አገር-ወዳድና ዲሞክራሲ ታይሎች ገና ከጅምሩ ገዥው ፖርቲ ሕወሓት/ኢሕአዴግ በአገራችንና በሕዝቧ ላይ የጫነውን “ሕገ-መንግሥት” የመድብለ-ፓርቲ ሥርዓትን የሚገናኙ፣ የአገርና የሕዝብ አንድነትና ትሥሥር ላይ አሉታዊ ሁኔታዎችን የሚያመቻች፣ አቶ መለስና ድርጅታቸው ላለፉት ሃያ-አንድ ዓመታት የሚወቀሱባቸውን ፀረ-ዲሞክራሲያዊ ተግባራት ሁሉ ‘አንቀፅ እየጠቀሱ’ ማድረግ የሚያስችላቸው አፋኝና ስታሊናዊ፣ **የአገሪቱንና የሕዝቧን መግዲ-ዕድልም ከድርጅታቸውና ከመሪው ዕድሜ ጋር የተቆራኘ እንዲሆን ያደረገና ውጤቱም አደገኛ ክፍተትን የሚፈጥር ነው ያሉት ያለ-ምክንያት አልነበረም።**

በኢሕአዴግ ደጋፊዎች በኩል የውስጥ ስሜታቸውን ማወቅ ባይቻልም በይፋ ግን የአቶ መለስን “የጤና-መታወክ” ተከትሎ በኢትዮጵያ ሕዝብ ዘንድም ይሁን በውጭው ዓለም ዘንድ በአገሪቱ ላይ የሚፈጠር የሥልጣን ክፍተት ሊያስከትል የሚችለውን ስጋት ለማስተባበልና ነገሮችን አቅልሎ ለማሳየት ጥረት እንደሚደረግ ግልጥ ነው። ለዚህ ዓላማ “ደገና ናቸው አገግመው ወደ-ሥራቸው በቅርብ ይመለሳሉ” ከሚለው ቀጥሎ የሚቀርበው የመጀመሪያ “የማረጋገጫ” ነጥብ ‘አቶ መለስ በሥልጣናቸው መቀጠል የማይችሉበት ሁኔታ ቢኖርም እንኳን ኢሕአዴግ “በምርጫ” ሥልጣን የያዘ ድርጅት በመሆኑና “ለሕገ-መንግሥቱ” ተገዢ የሆነ የአገር መከላከያን ጨምሮ “በሕገ-መንግሥት” የተዋቀረ መንግሥታዊ ሥልጣን ስለ-መኖሩ፣ ጠቅላይ ሚኒስትር መለስን ጨምሮ “በምርጫ የሰየመ” ኢሕአዴግ የሚቆጣጠረው ‘የሕዝብ ተወካዮች ምክር-ቤት’ እንዳለና ጠቅላይ-ሚኒስትሩን ተክተው የሚሠሩ ምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትር መኖራቸው፣ ገዥው ፖርቲ ኢሕአዴግም በመላ አገሪቱ መዋቅሩን የዘረጋና የሕዝብን ሰላምና ፀጥታ ለማስጠበቅ የሚችል ድርጅታዊ አቅም እንዳለው፣ ወዘተ..’ ስለሆነም በአቶ መለስ ላይ የሚደርስ ማንኛውም ጉዳይ ጊዜያዊ መደናገጥን ከመፍጠር ውጭ የሚያሰጋ ሁኔታ አይኖርም እንደሚባል ግልጥ ነው። በአንዳንድ “በኅ-አሣቢ” ወገኖችና በተለይም ትኩረታቸውን በአካባቢው መረጋጋት ላይ የጣሉ ክፍሎች ውጥረት እንዲቀንስና ሁኔታውም “ረገብ” ተደርጎ እንዲታይ ከማሰብ ይኸንኑ መሥመር የተከተሉ አስተያየቶችን መሰጠታቸው የሚጠበቅ ነው።

አዎን ልክ ነው የተባሉት ሁሉ አሉ። ሆኖም ነገሩን ጠጋ ብሎ መመርመር ያስፈልጋል። እስኪ ሌላውን ትተን የምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትሩን ጉዳይ ከ“ሕገ-መንግሥቱ” አኳያ እንይ። በአገሪቱ “ሕገ-መንግሥት” አንቀፅ ሰባ-አምስት መሠረት በአሁኑ ጊዜ አቶ ኃይለ-ማርያም ደሣለኝ ከውጭ-ጉዳይ ሚኒስትርነታቸው በተጨማሪ የአገሪቱ ምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትር ናቸው። በዚሁ አንቀፅ ቁጥር አንድ 'ሀ' ና 'ለ' መሠረት “በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሰጧቸውን ማናቸውንም ኃላፊነቶች መወጣት” እና “ጠቅላይ-ሚኒስትሩ በሌሎች በእሣቸው ፈንታ” እንደሚሠሩ ተደንግጓል። ሆኖም የዚህ አንቀፅ ቁጥር ሁለት “የምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትሩ ተጠሪነት ለጠቅላይ-ሚኒስትሩ ነው” ይላል። ይኸ ማለት ደግሞ ጠቅላይ-ሚኒስትሩ ጤናን ጨምሮ በሚከሰቱ ልዩ-ልዩ አስገዳጅ ሁኔታዎች ምክንያት ሥልጣናቸው ላይ ካልሆኑና በሥልጣናቸው ላይ ሙሉ ቁጥጥር ከሌላቸው ወይም በሕይወት ባይኖሩ ምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትሩ በቁጥር አንድ 'ሀ' ና 'ለ' ላይ የተቀመጡትን እነኝሽ የበላይ መሪነት የሥልጣን ኃላፊነቶች ጠቅላይ-ሚኒስትሩን ተክተው ለመሥራት ይቸገራሉ፤ አልፎም ሕጋዊ ዋስትና የላቸውም ማለት ነው።

ከላይ በማረጋገጫ መንፈስ የሚቀርቡ “ሕገ-መንግሥታዊ ዋስትና” በአብዛኛው ምኞታዊነት ያጠቃውና በተለይም እላይ የተዘረዘሩት “ማስተማሪያዎች” ሁሉ የቆሙበትን ኢሕአዴግአዊ “ሕገ-መንግሥት” ያሉትን ደካማ-ጎኖችና ሳንካዎች በቅጡ ያገናዘበ አይመስለኝም። ስለሆነም ነው አሁን ባለንበት ብዙዎችን ያስጨነቀ፣ ያሳሰበና የወደፊት ዕጣ-ፈንታ ላይ ተስፋ-ሰጪ ሁኔታ አለመኖርና የአስተማማኝ ዋስትና እጦት ዋነኛ ተጠያቂ ከሆኑት ውስጥ አንዱ “ሕገ-መንግሥታዊ ቀውስ” ነው የምለው። ይኸ “ሕገ-መንግሥታዊ” ቀውስ የሚመነጨው ደግሞ ከራሱ ሥልጣንን ጠቅልሎ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ከሰጠው የኢሕአዴግ ሕገ-መንግሥት ነው።

በእነዚህ ወገኖች አስተሳሰብ 'የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት (ፓርላማ) ካለ (ያውም ከሞላ-ጎደል ሙሉ-በሙሉ በገዥው ፓርቲ አባላት የተሞላ)፣ በዚህ አካል የተመረጡ ጠቅላይ-ሚኒስትር ካሉ፣ የእሣቸውም ረዳት የሆኑ ምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትር ካሉ፣ የሚኒስትሮች ምክር-ቤት ካሉ፣ በገዥው ፓርቲ ቁጥጥር ሥር ያሉ የአገር-መከላከያን፣ የፀጥታና የደህንነቱን ኃይሎች ጨምሮ መንግሥታዊ መዋቅሮች ካሉ ነገሮች መሥመር ጠብቀው የማይሄዱበትና “ሕገ-መንግሥታዊ ሥርዓቱ” ሊቀጥል የማይችልበት ምክንያት አይኖርም የሚል ነው።

በዚህ “ሕገ-መንግሥት” ምዕራፍ 4 አንቀፅ 45 መሠረት “የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሥርዓተ-መንግሥት ፓርላማንታሪ ነው” ይላል። አቶ መለስም በ“ሕገ-መንግሥቱ” አንቀፅ 73 ቁጥር 1 መሠረት በፓርላማ የተመረጡ ናቸው። አንቀፅ 50 ቁጥር 3 “የፌዴራሉ መንግሥት ክፍተኛ የሥልጣን አካል የፌዴራሉ መንግሥት የሕዝብ ተወካዮች ምክር-ቤት ነው”

ቢልም በአንቀፅ 72 እና አንቀፅ 74 መሠረት የመንግሥታዊ አስተዳደር ሥልጣኖች በሙሉ ለጠቅላይ-ሚኒስትሩ ተሰጥተዋል።

የአቶ መለስ ጤና ሁኔታ ኃላፊነቶቻቸውን መወጣት የማይችሉበት ደረጃ ላይ ቢደርስ ወይም ለሕልፈተ-ሕይወት ቢዳረጉ “ሕገ-መንግሥታዊ ቀውስ” የሚያስከትለው አንድም “ሕገ-መንግሥቱ” መንግሥታዊ ሥልጣንን ሙሉ-በሙሉ በእሳቸው እጅ ላይ የጣለ በመሆኑ፣ እሳቸውም ይኸንኑ “መብት” በማያወላዳ መልኩ እንኳን ከተቃዋሚዎቻቸው ከድርጅቶቻቸው (ከቀረው ሕወሓትም ሆነ የሱ ጭምብል ከሆነው ኢሕአዴግ) እና ከአጋሮቻቸው አስጊ ተቀናቃኝ እንዳይኖር አድርገው በሚገባ የተጠቀሙበትና ከእሳቸው በኋላ ስለሚኖር ሕጋዊ ተተኪም ጨርሶ ያልታሰበበት ይመስላል። የሚነገርለት የምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትሩ ጠቅላይ-ሚኒስትሩን ተክቶ የመሥራት ጉዳይ የጠቅላይ-ሚኒስትሩን ሥልጣንና ኃላፊነት የማይመለከትና የማይጨምር መሆኑ ሊታወቅ ይገባል።

ስለዚህ አንደኛ፡- ምንም እንኳን የኢሕአዴግ “ሕገ-መንግሥት” አንቀፅ 75 ስለ-ምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትር ሥልጣንና ኃላፊነት ቢጠቀስም፣ በአንቀፅ 74 ቁጥር 2 ላይ ጠቅላይ-ሚኒስትሩ የሚኒስትሮች ምክር-ቤት አባላትን መርጦ ሹመታቸውን በምክር-ቤቱ ያስፀድቃል በሚለው ይጠቃለላል ካልተባለ በስተቀር ስለ ምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትር አሰያይም በተለየና በተብራራ መልኩ አልተጠቀሰም። ጠቅላይ-ሚኒስትሩ ሙሉ-በሙሉ በሚቆጣጠሩት ፓርላማ ከምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትሩ ጀምሮ ለማንኛውም መንግሥታዊ ኃላፊነት እንዲሾም ወስነው የሚያቀርቡትን ሰው ያለ አንዳች ጥያቄ ከመስማማት ውጭ እንደማይሆን ግልጥ ነው። ስለሆነም በአንቀፅ 50 ቁጥር 3 “የፌዴራል መንግሥቱ ክፍተኛ የሥልጣን አካል” የተባለው ፓርላማ ሕግ-አስፈጻሚው ክፍል (ጠቅላይ-ሚኒስትሩ) የፈለገውን ለማድረግ የሚያስችለውና የሚጠቀምበት አካል ስለሆነ የሥልጣን ክፍል የሚባለው ይስሙላዊ እንደሆነ ግልጥ ነው።

በፓርላማዊ ሥርዓት በሚተዳደሩ ሌሎች አገሮች የሚገኙ ምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትሮች የሚመረጡት በፓርላማ ሲሆን ተጠሪነታቸውም ለፓርላማ ነው። በአሁኗ ኢትዮጵያ ግን በአንቀፅ 75 ቁጥር 2 በግልጥ እንደተቀመጠው የምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትሩ ተጠሪነት ለሾማቸው ለጠቅላይ-ሚኒስትሩ ነው። ያም በመሆኑ በአሁኑ ጊዜ በሚሠራው ሕግ መሠረት የምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትሩ ሥልጣን በጠቅላይ-ሚኒስትሩ በጎ-ፈቃድ ላይ ብቻ የተንጠለጠለና ጠቅላይ-ሚኒስትሩ በሥልጣን ላይ እስካለ ወይም ኃላፊነቶቹን መወጣት እስከቻለ ወይም ጊዜያዊ የጤና እክል ቢገጥመውም እንኳን በሕይወት እስካለና ሥልጣኑ ላይ ያልተሸራረፈና ሙሉ ሥልጣን ሊኖረው ከቻለ ብቻ ነው።

ሁለተኛ፡- አቶ ኃይለ-ማርያም ደሳለኝ ከአቶ መለስ ዜናዊ ጋር “በጣም የቀረበ የሥራ ግንኙነት” እንዳላቸውና ለአቶ መለስም “ፍፁም ታማኝ” መሆናቸው ከመነገሩና በዋናነት በእነዚህ መለኪያዎች ምክንያትም አሁን ሊያዙት የኃላፊነት ቦታ መብቃታቸው የብዙዎች እምነት በመሆኑ የእሳቸው የሥልጣን ዕድሜ በቀጥታ በአቶ መለስ ይሁንታና ከአቶ መለስ ሥልጣን ጋር የተያያዘ እንደሆነ ይታመናል። ከዚህ “ሕገ-መንግሥታዊ” ገደብ (እክል) በተጨማሪና ውጭ በአሁኑ ጊዜ ምክትል-ጠቅላይ ሚኒስትር ለሆኑት ለአቶ ኃይለ-ማርያም ደሳለኝ ነገሩን ይበልጥ አስቸጋሪ የሚያደርግባቸው አንድም የአውራው ፖርቲ የሕወሓት አባል አለመሆናቸው፣ ሌላም በሥልጣን ላይ ለመቆየትና ጫናቸውን ለማሳደር የሚያስችል፣ ሊያስፈራሩበትና ሊመኩበት የሚችል ድርጅታዊ አቅም የሌላቸው በመሆኑ ጭምር ነው። አቶ ኃይለ-ማርያም ሥልጣናቸውን የሚያረጋግጡበት ድርጅታዊ ደጃንም ይሁን መገልበጫ ስለሌላቸውም በያዙት ሥልጣን ለመቆየት የሚችሉበት “ሕጋዊ ዋስትናም” ሆነ ኃላፊነታቸውን ለመወጣት የሚያሳችላቸው ኃይል የላቸውም። በመሆኑም፣ ምንም እንኳን በወታደሩ የሚታገዝ የሕወሓት ጉጅሌ ከጀርባ ሆኖ የሚባሉትን ብቻ እየፈፀሙ በጊዜያዊነት እንዲቆዩና የሚጠየቁትን አገልግሎት እንዲሰጡ ሊደረግ የመቻል ዕድል ቢኖርም፣ አቶ ኃይለ-ማርያም አቶ መለስን ተክተው በጠቅላይ-ሚኒስትርነት ሥልጣን ላይ ለመቆየትም ሆነ በጊዜያዊነትም እንኳን ቢሆን እንደ ጠቅላይ-ሚኒስትር ሙሉ ኃላፊነታቸውን ለመወጣት አይቻላቸውም ማለት ነው።

ሦስተኛ፡ “በሕገ-መንግሥቱ” ውስጥ ጠቅላይ-ሚኒስትሩ በልዩ-ልዩ ምክንያቶች ከሥልጣናቸው ቢነሱ፣ ወይም በሕይወት ባይኖሩ አዲስ ጠቅላይ-ሚኒስትር እንዴትና በምን ሁኔታ እንደሚሰየም የተደነገገ ድንጋጌ የለም። በአዲስ ምርጫ በሚቋቋም አዲስ የተወካዮች ምክር-ቤት ነው ከተባለም ይኸንን የማድረግ ፓርላማ ምርጫ ምርጫ ሚገደነግገው ፓርላማው ሁኔታዎች ከቁጥጥር ውጭ ያለውን ፓርላማ በትኖ አዲስ ምርጫ እንዲካሄድ የማድረግ ሥልጣንና ኃላፊነት ያለው በ“ሕገ-መንግሥቱ” አንቀፅ 60 መሠረት ጠቅላይ ሚኒስትሩ ነው። ምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትሩ በሌለው የጠቅላይ-ሚኒስትር ሥልጣን ይኸንን ማድረግ አይችልም። በመሆኑም በአሁኑ ሁኔታ የሥልጣን ሽግግርን የሚያረጋግጥ ሕገ-መንግሥታዊ ዋስትና የለም።

አራተኛ፡- ጠቅላይ ሚኒስትሩ በሕይወት ኖሮ በሚሰጥ ውሱን የውክልና ሥልጣን ካልሆነ በስተቀር ምክትል-ጠቅላይ ሚኒስትሩ በአንቀፅ 74 ቁጥር 1 ላይ ለጠቅላይ-ሚኒስትሩ የተሰጠው ሥልጣን ስለማይኖረው የጦር-ኃይሎችና ሌሎች ቁልፍ መንግሥታዊ ተቋሞች ላይ ቁጥጥርም ሆነ የማዘዝ ሥልጣን አይኖረውም። ስለዚህ በአለው ሁኔታ የተለያዩ የመንግሥት ዘርፎች በምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትር እዝና ቁጥጥር ሥር ሊሆኑ አይችሉም ማለት ነው። ይኸ ማለት ደግሞ የተለያዩ የእዝ-ሠንሰለቶችና “በመንግሥት ውስጥ መንግሥት” ሆነው የሚንቀሳቀሱ ክፍሎች ያሉት ስለሚሆን አንድ-ወጥ መንግሥታዊ አሠራር አይኖርም ማለት ነው። በዚህም ምክንያት ነው አቶ ኃይለማርያም ደሣለኝ 'ጥርሱ የወለቀና ክርኑ የደቀቀ' አንበሳ ሆነው የሚታዩት።

አምስተኛ፡ ምናልባት አንዳንድ ወገኖች የቀውስ ሁኔታዎችን ለመወጣት “አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ 'ሕገ-መንግሥቱ' እንዲሻሻል ማድረግና ለምክትል-ጠቅላይ-ሚኒስትር ኃይለ-ማርያም ሙሉ የተቅላይ-ሚኒስትርነት ሥልጣን መስጠት፣ ወይም ሌላ ሰው መምረጥ ይቻላል ሊሉ ይችላሉ። “አልሰሜን ግባ በለው” ካልሆነ በስተቀር አንቀፅ 104 እና አንቀፅ 105 ላይ በተቀመጠው መሠረት የኢሕአዴግ “ሕገ-መንግሥት” ሊሻሻል አይችልም። 'አራት-ነጥብ' የሚባለው የአቶ መለስ አባባል አግባብ የሚኖረው ይልቅ እዚህ ላይ ነው።

መቼም ቢሆን ከሕግ-በላይ ሆኖ የቆየው ኢሕአዴግ ለራሱ “ሕገ-መንግሥት” በመገዛት የሚታማ አይደለም። የሚገርመው ግን እስከ-ዛሬ ድረስ ለሕዝብ መብቶች የሚታገሉ ዜጎችንና ድርጅቶችን “ሕገ-መንግሥታዊ ሥርዓቱን ለመናድ” በሚል ሲከሰስ ሲያንገላታ የኖረ ኢሕአዴግ እየገባ ያለበትን “ሕገ-መንግሥታዊ ቀውስ” በምን ሕግና እንዴት ሊወጣው እንደሚችል ነው።

ምን መደረግ ይኖርበታል፤

ከሁሉ በፊት በተለይ የፖለቲካ ድርጅቶች ከመደናገጥና ከወሬ ውዥንብር ሊርቁ ይገባ ይመስለኛል። “ወያኔ ሊወድቅ አንድ ሳምንት ቀረው” ዓይነት አመለካከትና እምነት ከንቱና አስገማኝ፣ አልፎም አዘናጊ ከመሆን አያልፍም። ከራሳችን ስሊትና ዕቅድ ውጭ የሚመጣን ለውጥ የምናስበውንና የምንፈልገውን ውጤት ይዞ እንዲወጣ ማድረግ እጅግ ከባድ መሆኑ መታወቅ አለበት። ማንም ሞተ-ኖረ፣ ማንም ወጣ-ወረደ ጥያቄው ለመኖርና ለመሞቱም ሆነ ለመውጣት ለመውረዱ የኔ አስተዋዕቅና ሚና ምንድን ነው? የሚለው ነው። ይኸ ብቻ ግን አይደለም፣ ከዚያ በቀጣዩ ሂደት ላይ የሚኖረኝ ቁጥጥር ወይም ወሳኝ አስተዋዕቅ ምንድን ነው? ብሎ መጠየቅና መልስ ማግኘት ያስፈልጋል። ድገረ-ደርግ የነበረውን ሁኔታ ሕወሓት መቆጣጠር በመቻሉ የነገሮችን ሂደት እንደ-ፈለገው ለማሸከርከር ያገደው የለም። በአገሪቱ ቀጣይ ዕጣ-ፈንታ ላይ የጋራ አስተዋዕቅ እንዲኖር ከፈለግንና መፃሕፊቶችን ላይ በጋራ ወሳኝ እንድንሆን ከፈለግን ወይም በጥቂቶች እንዲወሰንና ካልፈለግን፣ ተባብረን ተነስተን አንድ ላይ መታገል ይኖርብናል።

የሚደረገው ትግል ለአገርና ለሕዝብ ዘላቂታዊ ጥቅም እስከሆነ ድረስ ማንኛውም ኃላፊነት የሚሰጠው ወገን ሁሉ ቅድሚያ ሊሰጠው የሚገባ ጉዳይ ቢያንስ ቢያንስ አገራችንና ሕዝባችን ወደ-ባስ የቀውስ እዘራት ውስጥ እንዳይገቡ የሚቻለውን ሁሉ ማድረግ ይሆናል። በገዥው ክፍል ባሉት በኩል አገራዊ ሰላምና መረጋጋት የሚታየው በሥልጣን ላይ ከመቆየት ነጠላ ስሌት በመነሣት ሊሆን ይችላል ይሆናል። በአገር-ወዳዳዩና በዴሞክራቲክ ኃይል በኩል አገራዊ ሰላምና መረጋጋት መታየት የሚኖርባቸው ከመልካም ሥርዓት ግንባታ ጋር ተጣምሮ ሊሆን ይገባል። አንዱ በሌላው ከሥራ ሊገኝ እንደማይችል መገንዘብ ያስፈልጋል። በዴሞክራሲያዊው አገር-ወዳዳዩና የአንድነት ኃይሉና በፀረ-አንድነት ኃይሎች መካከል ያለው አንዱ መሠረታዊ ልዩነት እዚህ ላይ ነው።

በእርግጥ አገራዊ ሰላምና መረጋጋት ሳይኖር መልካም ሥርዓት ሊኖር አይችልም። ስለሆነም በተለይ ለለውጥ የሚታገለው አገር-ወዳዳዩና ዴሞክራቲክ ኃይል በዚህ ረገድ ኃላፊነቱን ለመወጣት በቅድሚያ እራሱን ብቁ አድርጎ መገኘት ይኖርበታል ማለት ነው። ምን-ጊዜም መዘንጋት የሌለበት ጉዳይ በአገርና ሕዝብ ላይ የሚኖር ማንኛውም የቀውስ ሁኔታ ከገዥው ክፍል ይበልጥ ከባድ ፈተና ላይና አጣብቂኝ ውስጥ የሚጥለው ይኸን አገር-ወዳዳዩና የዴሞክራሲውን ኃይል መሆኑን ነው።

በመሠረቱ ማንኛውም አጣብቂኝ ሁኔታ በውስጡ በጎና አስጊ መዘዞችን እንደሚያቅፍ መገንዘብ ይገባል። በውስጥና በውጭ ያሉ ነባራዊ ጭብጦች በሁለቱም ጎኖች ያለው ሁኔታ ላይ ጫናቸውን እንደሚያሳድሩም አጠያያቂ አይሆንም። በእንደዚህ ዓይነት አጣብቂኝ ወቅት ያለው ዋናው ጥያቄ በሁለቱም በኩል ካሉ አዝማሚያዎች የትኛው ጎኑ እንዲከስምና የቱ አይሎ እንዲወጣ መወሰን የሚችለው አጠቃላይ የኃይል ሚዛን ጉዳይ ይሆናል።

በእንደዚህ ዓይነት አጣብቂኝ ወቅት መስቀልኛ መንገድ ላይ የሚገኝን ኅብረተሰብና አገር ለአደጋ ከሚጋበዙ ሁኔታዎች መኻል የመጀመሪያው በቀጣዩ ላይ ዋስትና ማጣት፣ ወደፊት (ቀጥሎ)

ምን እንደሚከተል እርግጠኛ አለመሆንና በመንግሥት አካላት ላይም ሆነ በተለዋጩ ላይ ሙሉ እምነት ማጣት ይሆናል። ለማንኛውም ኅብረተሰብ የፈታኝ ወቅትና የአጣብቂኝ ሁኔታ ትልቁ በሽታ የወደፊቱ አቅጣጫ ላይ በእርግጠኝነት “ይኸ ነው” ማለት አለመቻል ወይም አስተማማኝ ነገር፤ በተለይም በሰብዓዊ ደኅንነት ላይ ዋስትና ያለመኖር ነው። ዴሞክራሲያዊ እሴቶች በዳቦሩባቸውና ሕዝብ የሥልጣኑ ባለቤት በሆነባቸው ኅብረተሰቦች አስተዳዳሪዎች (ድርጅቶችና ግለሰቦች) ቢቀያየሩም ከሞላ-ሳደል የኑሮ ሁኔታ ላይ እንጂ በአጠቃላይ የአገር አቅጣጫ ላይ ጥያቄ የሚነሳበት ሁኔታ በጣም ጥቂት ነው ማለት ይቻላል።

ከዚህ በላይ በአጭር-በአጭሩ ለማሳየት እንደሞከርኩት “ሕገ-መንግሥታዊ” ቀውስ በሚያስከትለው ውዥን-ብርም ሆነ “በገዥው ክብብ” መካከል ከሚኖር የሥልጣን ሽኩቻ፤ በገዥው አካልም ይሁን በውጭ ኃይሎች ከሚወሰዱ ያልታሰቡ (የድንጋጤ) ወይም ደንባሪ እርምጃዎች ሳቢያም ሆነ የቆዩና ያሉ የሕዝብ ብሶቶችን አስታኮ የሚፈጠርን ማንኛውም ክፍተት ለራሳቸው ግብ ለመጠቀም ከሚፈልጉ የውስጥም ሆነ የውጭ ፀረ-አንድነትም ሆኑ አክራሪ ኃይሎች በኩል በሚመነጩ ምክንያቶች ኅብረተሰባችንንና አገራችንን ወደ-አጉል አቅጣጫ ጎትተው የሚያስገቡና “ከድጡ-ወደ-ማጡ” ዓይነት የከፋ ሁኔታ ውስጥ የሚጨምሩ ችግሮች ሊከሰቱ ይችላሉ። ይኸንን ግንዛቤ ውስጥ በማስገባት ኢትዮጵያውያን ተግባራዊ እንቅስቃሴዎች ማድረግ ይኖርባቸዋል። ለዚህም፡-

አንደኛ፡- መሰባሰብ፤

ኢትዮጵያውያን በኢትዮጵያውያንና በአገር-መውደድ መንፈስ ሊሰባሰቡ ይገባል። በተለይ ከአገር-ውጭ የሚገኘው ዜጋ በያለበት በ“ፀረ-ወያኔነት” ነጠላ መሥመር ሳይሆን በኢትዮጵያውያን መንፈስና ለዚሁ ዓላማ መሰባሰብ ይኖርበታል። ኢትዮጵያውያን በያለበት እየተሰባሰቡ “የአገር አንድነትና ብሔራዊ ክብር” ወይም “አገራ-ክብራ”፤ ወዘተ በሚል በኢትዮጵያውያን መንፈስና ዓላማ ከሚቴዎች ማቋቋም ተገቢ ይመስለኛል።

ያለውን ያንገረበበ የቀውስ ሁኔታ ሰብብ በማድረግ ይኸንን መሰባሰብ ከአሁን በፊት አንዳንድ ቦታዎች ላይ እንደታየው የፀረ-አንድነትና ፀረ-ኢትዮጵያና ኢትዮጵያውያን ቡድኖች መድረክና መነካሪያ እንዲሆን በንም ዓይነት መፈቀድ አይኖርበትም። የትም ቦታ የሚደረግ መሰባሰብ በአንዲት አረንጓዴ፣ ብጫና ቀይ ሰንደቅ ዓላማ ሥርና በኢትዮጵያውያን መንፈስ ብቻ ሊሆን ይገባል። የሚገለፅ የትግል አጋርነት ካለም አጋርነቱ በኢትዮጵያና ኢትዮጵያውያን መንፈስ ለፍትህና ለእኩልነት ለተሠለፉና ከተሠለፉ ክፍሎች ጋር ብቻ ሊሆን ይገባል። እዚህ ላይ ምንም ብዥታ ሊኖርና ውሎ-አድሮ ሕዝብና አገርን ለሚጎዱ ክፍሎች አስተዋፅዖ አድራጊና የሌሎች አጀንዳ ማሟያ መሆን አይገባም።

ሁለተኛ፡- ሁነኛ ብሔራዊ አማራጭ መፍጠር፤

ቀደም-ሲል ለመጥቀስ እንደሞከርኩት የፈለግነውን ያክል በጎ ብንመኝ፤ አገዛዙ ምን ቢፈረካከስ፤ ሁኔታዎች ምን ያክል ለለውጥ አመቺ ቢሆኑ አገር-አቀፍ አደረጃጀት ከሌለን ማንኛውም የሚመጣ ለውጥ ሁሉም ተጠቃሚ የሚሆንበት መሆኑ ሲበዛ አጠራጣሪ ነው። የአገዛዙን ዕድሜ ለማሳጠርም ይሁን አስገድዶ ወደ ድርድር እንዲመጣ ለማድረግ፤ ሕዝባችንን ከቀጣይ ሰቆቃ ለማዳንም ሆነ በአገራችን አንድነትና ሰላም ላይ ያለንን ስጋት ለማስወገድ፤ ወዘተ.. ከአቶ መለስ መታመምም ሆነ በሕይዎት መኖር-አለመኖር ይበልጥና ከሁሉም በላይና የተሻለ አስተማማኝ ለውጥ-ፈላጊው አገር-ወዳድና ዴሞክራራት ወገን ጊዜ ማይፈጅ ብቁና ሁነኛ ብሔራዊ አማራጭ ሆኖ መገኘት ብቻ ነው። ይኸንን አደገኛ ክፍተት መሙላቱም በሁሉም አገር-ወዳድና ዴሞክራራት ዘንድ የአጀንዳዎች ሁሉ ቀዳሚ ሊሆን ይገባል። ይኸንን ማድረግ የሚከተሉት ጠቀሜታዎች አሉት።

- ጠንካራ የአንድነት ኃይል በመፍጠር ልዩነቶችን መሠረት ባደረገ መልኩ ሁኔታዎች ተባብሰው አገራችን ወደ-አደገኛ ትርምስ እንዳትሄድ ይረዳል።
- በኢትዮጵያና በኢትዮጵያውያን መንፈስ የኃይል መሰባሰብ ከተደረገና ለሕዝባችን ሁነኛ አለኝታ መሆን ከተቻለ፤ ሕዝባችን መልሶ የትግሉ ማዕከል ሊሆንና ለሥርዓት-ለውጥ የሚደረገውን ትግል መልክ ለማስያዝና የተስፋ-መቁረጡና የትጥቅ-መፍታቱ አባዜ እንዲወገድ ከፍተኛ አስተዋፅዖ ይኖረዋል። በተለይ ተስፋው እየተሟጠጠ፤ ቅስጫ እየተሰበረና አማራጭ ከማጣት የተነሣ ሳይወድ ዕንፈጅችን መቀላቀልና በራሱ ዘለቄታዊ ጥቅም ላይ እንዲዘምት ግድ ሊሆንበት ለሚችለው ወጣት ክፍል የወደፊት ዕጣ-ፈንታውን በበጎው መወሰን የሚያስችለው የትግል መድረክ ይሆንለታል።

- ይኸ ሲሆን ደግሞ ለአገሪቱና ለሕዝቧ ዘለቁታዊ ጥቅም የቆሙ ወገኖች በአገዛዙ ዙሪያ ያሉ ጭምር የተሻለ አማራጭ ሆኖ ስለሚያገኙት የዴሞክራሲውን ኅራ ለማጠናከር ዕድል ይሰጣል።
- በአገሪቱ ላይ የተፈጠረውን አደገኛ ክፍተት መድፈን ሲቻል ሕዝባችን በወደፊቱ የአገሪቱ ዕድልና አቅጣጫ ላይ ከሚኖረው ሥነ-ልቦናዊ ጭንቀትና ስጋት ይድናል። ይኸም አንፃራዊ ሰላምና መረጋጋት እንዲኖር አስተዋፅዖ ይኖረዋል።
- በአገራችን ጉዳይ እጃቸውን ያስገቡና አንድ-ጎንዮሽ ድጋፋቸውን ለኢሕአዴግ ሲሰጡ በቆዩ ክፍሎች ዘንድ ተከብሮ ተቀባይነትን ማትረፍና አገሪቱ ሁነኛ አማራጭ እንዳላት፣ የሚሰጡት ድጋፍም ጭፍንና ደፈናዊ እንዳይሆን ማድረግ ያስችላል።
- በአገዛዙ ሥር ላሉ የአገር መከላከያን ለመሰሉ መንግሥታዊ መዋቅሮች አባላት መሠረት-የሌለው ስጋትን ሊያስወግድና እንደ-አንዲት-አገር-ዜጎች ለመተያየት የተሻለ መተማመንን ይፈጥራል።
- አገዛዙ የሚከተላቸውን የጥፋት ፖሊሲዎች እንዳይገፋቸው ቀጥተኛና ቀጥተኛ ያልሆኑ ጫናዎችን ማሳደር ያስችላል።
- የተለያዩ ፀረ-አንድነትና አክራሪ ቡድኖችን በመርዳት አገርን ለመበተንና የሕዝብን ሰላም ለመበጥበጥ የተሠለፉ ባዕዳን ኃይሎች በተቃዋሚው ኅራ ያሉ የተወሰኑ ወገኖችን በመሣሪያነት እንዳይጠቀሙባቸው አስተዋፅዖና ጫና ለማድረግ ይረዳል።
- ለገዛዙ ኃላፊዎችና አባላት በተለይም የአገራቸውና የሕዝባቸውን ዘለቁታዊ ጥቅም ለሚያስቀድሙ ወገኖች ለሥርዓት ለውጥ የሚደረገው ትግል የአንዲትን አገር ዜጎች በአጥፊና-ጠፊ ሊያሰልፍ እንደማይገባና ለጋራ አገራችን ችግሮች የጋራ መፍትሔ መፈለግ እንደሚቻል ተከባብሮ ለመደማመጥ ዕድል ይሰጣል። ይኸ ሁኔታ ደግሞ በአገራችን ብሔራዊ የእርቅና-ሰላም ሂደትን በተከተለ መንፈስ የሕገ-መንግሥታዊ ዴሞክራሲያዊ ሥርዓትን መሠረት ለመጣል የተሻለ አስተማማኝ ሁኔታን ይፈጥራል።
- ይኸ ሁነኛ ብሔራዊ ኃይል ከወዲሽ በመንግሥት ደረጃ ተደራጅቶ እንደ-መንግሥትም የሚሠራና የሚንቀሳቀስ ስለሚሆን የቀውስ ሁኔታ በአገሪቱ ላይ ቢፈጠር የማዕከላዊነት ክፍተት አይኖርም። ለምሳሌ በአሁኑ ጊዜ ሊከሰት ይችላል የሚባለው በገዥው ክፍል መካከል መፈረካከስ ቢፈጠር እንኳን የዚህ ዓይነት ብሔራዊ ኃይል ካለ ሕዝባዊነት ካላቸው የአገዛዙ ክፍሎች ጋር በመሆንም ሆነ እራሱን ችሎ አገራዊ ኃላፊነትን በመረከብ የማዕከላዊነት ክፍተት እንዳይኖር ማድረግ ይቻላል።

(ከአሁን በፊት እንዳልኩት ሰለዚህ አካል አመሠራረትና አሠራር በአስፈላጊው ጊዜ በተለይ እንደማቀብ አሳውቃለሁ።)

አልበርት አንሽታይን እንዳለው ማንኛውም አሉታዊና አደጋን ሊጋብዝ የሚችል ሁኔታ መልካም አጋጣሚንም በውስጡ የያዘ በመሆኑ ከአቶ መለስ የጤና መታወክ ተስታኮ የተከሰተው ሁኔታ ቀደም-ሲል እንደተጠቀሰው አገራችንንና ሕዝባችንን ታሪካዊ መስቀልኛ መንገድ ላይ ስለጣለ፣ በገዥው ፓርቲ ያለውም ሆነ እሱን ለመጣል በሚታገለው ወገን በኩል የቅድሚያ-ቅድሚያ ተሰጥቶት ከልብ ሊታሰብበት የሚገባው ጉዳይ በልዩ-ልዩ ኅራ ሊያሰልፉንና በአገራችን በሰፊነው ሁኔታ ተያይዞ መጥፋትን ብቻ ሊያስከትል ከሚችል ከግለ-ሰብም ሆነ ከቡድን፣ ከድርጅትም ሆነ ከኅዝብ አካባቢ፣ ከፖለቲካ ርእዮትም ሆነ ከመንፈሳዊ እምነት በላይ የሁሉም ዜጎቿ የጋራ ቤት የሆነችውና የሁሉም ጥቅም ሊከበርባት የሚችል ውድ አገረ-ኢትዮጵያን ማስቀደም እንደሚገባ ነው። አንዱ በሌላው መቃብር ላይ ሊመሠርተው የሚችልም ሆነ ሊያስጠብቀው የሚችል ጥቅም የለም። ከአሁን በፊት በተደጋጋሚ ወገኖቻችን ለማሳሰብ እንደሞከርኩት ሁሉ አሁንም ቢሆን ለሁላችን ሊጠቅም የሚችልና ፍትህን፣ እኩልነትንና አንድነትን የሚያረጋግጥ ሥርዓት እንዲኖር ከፈለግን፣ በአባት-እናቶቻችን ደምና አጥንት በብዙ መስዋዕትነት የተገነባው አንድነታችን ተከብሮ ማየት ከፈለግን፣ የቀደምት ሥልጣኔ ባለቤት ብቻ ሳይሆን እንኳን ለእኛ ለኢትዮጵያን ለቀረውም አፍሪቃዊ ወገኖችን የሰላምና የብልፅግና ተምሳሌት መሆን ከፈለግንና ኢትዮጵያውያን የተቀደሰች አገራቸው ሲያል ሆናቸው የሚሸጧት ሳትሆን የወጡ በጉጉት ተመልሰው ሊኖሩባት የሚሸቀዳደሙባት እንድትሆን ከፈለግን፣ ዜጎቻችንን ከወራዳ ስደትና ከቁም-ስቃይ እንዲድኑ ከልብ ካሰብን አሁንም ሆነ ምን-ጊዜም አስተማሰባችን ኢትዮጵያዊ፣ የፖለቲካ ቅኝታችን ኢትዮጵያዊነት፣ አሠላለፋችን በአንድነት ሊሆን ይገባል። ይኸ ሊሆን የማይችልበት ምንም ምክንያት የለም። በእርግጥ ይቻላል!

ድል ለኢትዮጵያ ሕዝብና ለኢትዮጵያዊነት!!